PEDAGÓGUS-SZEREPEK
II. MODUL
KAPCSOLAT A SZÜLŐKKEL
TÁMOP 3.1.1. IV. RÉSZ
BUDAPEST, 2010. OKTÓBER 29.

I. FOGLALKOZÁS ADATAI

Ajánlott létszám:	20-24 fő (5-6 db. 4 fős csoport)
Ajánlott időkeret:	90 perc
A foglalkozás közvetlen célja:	A szülőkkel való kapcsolattartás alapelveinek megismerése és a kapcsolattartás lehetséges formáinak áttekintése. A szülő és pedagógus kompetenciahatárainak feltérképezése. A csoporttagok korábbi tapasztalatainak felidézése, közös gondolkodása, a résztvevők attitűdjének formálása a témával kapcsolatban. A foglalkozás fő mondanivalói: ❑ Annak az alapelvnek a képviselete, amely szerint a szülőkkel való kapcsolattartás az iskola kötelező szolgáltatása, a kapcsolat minősége alapvetően minősíti az iskola egész működést. ❑ A kapcsolattartásban a pedagógusnak kell a kezdeményező szerepet vállalnia, az alaphangot megütnie, a bizalmi viszonytmegteremtenie és fenntartania. ❑ El kell fogadni, hogy a szülők különböző mértékben involváltak, érdeklődők, együttműködők, képzettek, különböző szociokulturális hátérrel rendelkeznek. A szülők nevelése nem a pedagógusok feladata, de tájékoztatásuk, orientálásuk, a különböző szempontok és megközelítések felkínálása számukra igen.
A foglalkozás tartalma:	❑ A pedagógusjelöltek előzetes elképzelései a szülőkkel való kapcsolattartásról ❑ A foglalkozás céljai közt felsorolt alapelvek gyakorlati alkalmazása ❑ A szülőkkel való kapcsolattartás olyan tartalmi elemei és formái, amelyek alkalmazkodnak a mai életritmushoz, információáramláshoz, a fentiekben részletezett szemlélethez. ❑ A kulturálisan hátrányos helyzetű („zárt kódban beszélő”) szülőkkel, szülői csoportokkal alakítható kommunikáció képességének fejlesztése

A kompetenciafejlesztés fókuszai:	❑ érzelmeink pontos azonosítása ❑ autonómia ❑ problémakezelés ❑ empátia ❑ együttműködés ❑ konfliktuskezelés
Kapcsolódási pontok	

II. MÓDSZERTANI JAVASLATOK:

IDŐFELHASZNÁLÁSSAL KAPCSOLATOS JAVASLATOK:

A foglalkozást célszerű szünet nélkül megtartani.

AZ EGYES TEVÉKENYSÉGEK SZERVEZÉSÉVEL KAPCSOLATOS JAVASLATOK (CSOPORTOK, MUNKAFORMÁK, MÓDSZEREK):

A kooperatív csoportmunkához véletlenszerűen heterogén csoportokat hozunk létre, az egyéni felelősség hangsúlyozásának érdekében választhatunk a csoportokon belül különböző felelősöket is (pl. időfelelős, témafelelős, szóvivő, eszközfelelős).

DIFFERENCIÁLÁSSAL KAPCSOLATOS JAVASLATOK:

A foglalkozás egy részében a munka érdeklődés szerinti csoportokban zajlik.

ÉRTÉKELÉSSEL, ELLENŐRZÉSSEL KAPCSOLATOS JAVASLATOK:

Amikor a foglalkozás során alkalom adódik rá, adjunk a diákoknak személyes visszajelzéseket, megerősítéseket.. Különösen pályakezdő pedagógusok számára nehéz terület a maguknál (sokkal) idősebb szülőkkel való kommunikáció és kapcsolattartás, amelynek során nagyon fontos a pedagógus önreflexiója, egyéni felelősségvállalása, döntésképessége. Ezeket a tulajdonságokat, attitűdöket a pozitív értékelés, megerősítés nagyon támogatja, fejleszti.

TÉR, TEREMELRENDEZÉS, TEREMIGÉNY:

A foglalkozáshoz egy átlagos méretű osztályterem szükséges, melyet úgy rendezzünk be, hogy alkalmassá váljon 5-6 db. 4 fős csoport munkájához.

A FOGLALKOZÁS MEGTARTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK, ANYAGOK:

- csomagolópapírok
- vastag, színes filctollak
- ragasztó, amivel a plakátokat fel lehet tenni a falra

A FOGLALKOZÁS MEGTARTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES OKTATÁSI SEGÉDANYAGOK, SZÜKSÉGES ÉS AJÁNLOTT SZAKIRODALOM

- Van más megoldás is (Alternatív módszerek a középiskolában), szerk.: Papp Ágnes, Sulinova, 2006., Beöthy Hanna: Szülőkkel dolgozom c. fejezet
- Bácskai Júlia: Magánélettan 1., PannonKlett, 1. fejezet
- Például (Pedagógusok gyakorlati példái a személyközpontú szemlélet iskolai megvalósítására), szerk.: Fehér Márta, SuliNova, 2005. Pedagógus-szülő kapcsolat c. fejezet
- Magyar Judit: Pedagógusok és szülők játszmái (Taní-tani 1999/8. 37-49. old.)
- Szabályok az iskolában, szerk.: Fehér Márta (részletek: Szülői elvárások, A szülő jobb szakértője saját gyerekének, mint a tanár Frusztrált, dühös, agresszív szülők)
- Fenyő D. György: 44 tanács osztályfőnököknek, Húsz tézis az osztályfőnöki munkáról , Mi tartozik az osztályfőnökre, és mi nem? (www.ofoe.hu)
- Sallai Éva- Szilvási Léna – Trencsényi László: Programcsomag a pedagógusok és szülők együttműködése témakörben (dramatikus helyzetgyakorlatok, játékok, munkafüzet, szöveggyűjtemény, stb.) Sulinova Kht. 2006.

III. FOGLALKOZÁSVÁZLAT

	Tevékenységek–időmegjelöléssel	**Tevékenység célja, fejlesztendő készségek, képességek**	**Munkaformák és módszerek**	**Eszközök, anyagok (mellékletek)**
I. Ráhangolás, a feldolgozás előkészítése				
8 perc	Véletlenszerű csoportalakítás puzzle-darabokkal 4-5 fős csoportok alakulnak. A csoportokon belül párok alakulnak. A diákok visszagondolnak arra, hogy saját szüleik hogyan viszonyultak az iskolához, a diákok tanáraihoz. Felidéznek egy olyan történetet, ami a téma kapcsán emlékezetes maradt pozitív vagy negatív értelemben. A párok elmondják társuknak és viszont a történetüket. A foglalkozásvezető visszacsatolásként kéri, hogy a résztvevők kézfeltartással jelezzék: kinek volt pozitív és kinek negatív története.	Heterogén csoportok alakulása. Saját élmények felidézésével ráhangolódás a témára. Saját érzések azonosítása.	Kooperatív tanulás – pármunka	Kópéláda

	Tevékenységek–időmegjelöléssel	Tevékenység célja, fejlesztendő készségek, képességek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, anyagok (mellékletek)
II. Új tartalom feldolgozása				
10 perc	Mit várnak el a szülők az iskolától és a pedagógusoktól? Megbeszélés a csoportban, majd közös lista készítése. Minden csoport plakátra írt listája kikerül a falra, a résztvevők felállnak az asztaloktól és körbesétálva megnézik a többi csoport listáját. A listák a foglalkozás végéig kint maradnak a falon.	Empátia – beleélés a szülők helyzetébe	Kooperatív tanulás - Kerekasztal Kooperatív tanulás - képtárlátogatás	Csoportonként csomagolópapír, filctoll, ragasztó
5 perc	Milyen kételyeim, félelmeim vannak – a szülői elvárások átgondolása után különösen – a szülőkkel való kapcsolattartás kérdésében. Minden résztvevő saját listát készít, amit a foglalkozás végéig eltesz.	Érzéseink pontos azonosítása, Problémakezelés	Egyéni munka	Papír, ceruza mindenkinél
15 +20 perc	A résztvevők érdeklődés szerint csoportosulnak a terem négy sarka közül az egyikbe (lehetőleg arányosan), ahova fel vannak írva az alábbi kérdéskörök:	A szülő és pedagógus kompetenciahatárainak feltérképezése. Ötletek, vélemények összegyűjtése Együttműködés	Kooperatív tanulás – megbeszélés csoportban szóforgóval, közös plakát készítése Frontális megbeszélés	Csoportonként csomagolópapír, filctoll

	Tevékenységek–időmegjelöléssel	Tevékenység célja, fejlesztendő készségek, képességek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, anyagok (mellékletek)
5 perc	❑ Hogyan lehet korszerűen, az igényeknek megfelelően informálni a szülőket, kapcsolatot tartani velük? ❑ A szülői jelenlét színterei, lehetőségei az iskolában ❑ Szülői értekezletek tartalma, szervezése ❑ Milyen határokat húzhat, mit vállalhat a pedagógus a szülőkkel való kapcsolattartásban A csoportok megbeszélik választott témájukat. Ötleteiket, gondolataikat plakáton rögzítik, majd az egész csoport előtt beszámolnak. A beszámolót követően mindenki odamehet bármelyik plakáthoz, és ha valami nagyon fontos gondolattal ki akarja egészíteni, akkor más színnel írhat a plakátra.		Egyéni munka	
15 perc	A foglalkozás elején alakult csoportok dolgoznak a továbbiakban. A résztvevők a csoportokon belül egyeztetik házi feladatként elkészített jegyzeteiket, megvitatják azokat.	Közös gondolkodás a szülőkkel esetlegesen kialakuló konfliktushelyzetekről és azok kezeléséről Autonómia Konfliktuskezelés	Kooperatív tanulás – kooperatív vita	Melléklet: A Szabályok az iskolában c. könyv, Az indulatok kezelése c. fejezetének részlete Frusztrált, dühös, agresszív szülők Előzetes feladat: otthoni elolvasás , feldolgozás, jegyzetek készítése Frusztrált, dühös, agresszív szülők

	Tevékenységek–időmegjelöléssel	Tevékenység célja, fejlesztendő készségek, képességek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, anyagok (mellékletek)
III. Az új tartalom összefoglalása, ellenőrzés és értékelés				
5 perc	A foglalkozáson készült plakátok átnézése	Összefoglalás		
5 perc	A foglalkozás elején gyűjtött egyéni kérdések áttekintése, egyéni átgondolása, lista készítése: választ kaptam nem kaptam választ.	A foglalkozás lezárása, véleménynyilvánítás a megismertek alapján	Egyéni munka	A korábbi lista, papír, ceruza

MELLÉKLET:

Előzetesen kiadott házi feladat:

Az alábbi szöveg (A Szabályok az iskolában c. könyv, Az indulatok kezelése c. fejezetének részlete) otthoni elolvasása , feldolgozása, jegyzetek készítése

Frusztrált, dühös, agresszív szülők

Akivel már megtörtént, hogy egy dühös szülő viharzott be a termébe vagy a tanáriba, esetleg megpróbálta letámadni az iskolaudvaron, az tudja, hogy milyen stresszes egy ilyen találkozás. A legtöbb szülő belátóan viselkedik, amikor gyereke problémái miatt bemegy az iskolába. Bár úgy gondolja, hogy gyerekével valaki igazságtalanul, helytelenül vagy elfogadhatatlanul bánt, frusztrációs érzését mérsékli és fékezi. Amikor frusztrált vagy dühös szülőkkel van dolgunk, alapvető fontosságú, hogy először is megtudjuk és tisztázzuk, hogy szerintük mi a probléma. Amit elmondanak, nem feltétlenül egyezik az ön véleményével és az is előfordul, hogy nem felel meg a tényeknek, de fontos, mert kiderül: hogy látják ők azt, ami történt.

- Hagyjon időt a szülőnek arra, hogy elmondhassa, mit érez – még ha késztetést is érez rá, akkor se fojtsa belé a szót és ne védelmezze az iskolát. Ha a szülő elég időt kap arra, hogy elmondja a magáét, akkor „ki tudja engedni a gőzt”.
- Kérje meg a szülőt, hogy üljön le (nehezebb túláradóan dühösnek lenni, ha az ember ül).
- Először hallgassa meg őt, aztán reflektáljon az elhangzottakra: „Tehát ön azt mondja, hogy...”, „Ahogy ön látja...”, „Értem, hogy ön nagyon zaklatott vagy dühös amiatt, hogy...”. Például, ha a szülő úgy gondolja, hogy a gyerekét zaklatják vagy molesztálják, a tanárnak egyszerre kell képesnek lennie arra, hogy felfogja és megértse a szülői dühöt, és hogy ugyanakkor az energiákat a megfelelő mediáció és következmény felé terelje.

- Röviden biztosítsa a szülőt arról, hogy az adott kérdés mennyire fontos mind a szülőnek, mind az iskolának: „Tudom, hogy milyen fontos maguknak Justin – nem lennének most itt, ha ez nem így lenne. Nekünk is fontos, és azért vagyunk itt, hogy segítsünk a fiuknak...”.
- Mindenképpen ismerje a tényeket (az iskola szempontjából) és kérje meg a szülőt, hogy próbálja meg a problémát az iskola rendszerén és folyamatain belül látni.
- Néha szükség van kompromisszumokra, de ne tegyen az iskola olyan ígéretet, amit nem tud betartani, vagy ami sértené az iskola jogokkal, felelősséggel, szabályokkal és következményekkel kapcsolatos rendszerét.
- Az őszinteség nagyon fontos – hogy állnak a dolgok, mi történt, és mi a felek számára a legműködőképesebb, legértelmesebb és legigazságosabb megoldás.
- Ha időben támogatjuk a szülőket, megelőzhetjük, hogy kellemetlen (és sokszor pontatlan) nyilvánosságot kapjon az ügy (pletyka, média).